

Byrådssak 1061/24

Høringssvar fra Oslo kommune - NOU 2024:3 Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet

Sammendrag:

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har invitert Oslo kommune til å avgi høringsuttalelse om Ekstremismekommisjonens rapport, NOU 2024:3 Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet. Oslo kommune har fått høringsfrist 14.06.2024.

Kommisjonens mandat har vært å frembringe kunnskap og anbefalinger som kan bidra til å styrke samfunnets evne til å forebygge radikalisering og ekstremisme, samtidig som sentrale verdier som åpenhet, demokrati, menneskerettigheter, rettssikkerhet og ytringsfrihet ivaretas.

Utredningen inneholder anbefalinger som handler om:

- Bedre organisering og mer forpliktende samarbeid
- Kunnskaps- og kompetanseløft i det forebyggende arbeidet
- Bedre ivaretagelse av og medvirkningsmulighet for utsatte grupper
- Styrket oppslutning om demokrati og menneskerettigheter

Oslo kommune tilslutter seg rapporten, og støtter overordnet sett anbefalingene til ekstremismekommisjonen. De anbefalte tiltakene er nødvendige for å sørge for at arbeidet både lokalt og nasjonalt blir profesjonalisert. Dersom kommunene skal pålegges oppgaver, må oppdrag og ansvar følges av ressurser. I forslag til høringsuttalelse gir kommunen en rekke innspill til tiltakene.

Saksfremstilling:

Ekstremismekommisjonen ble oppnevnt 10.06.2022 og la fram sin utredning 01.03.2024. Kommisjonens mandat har vært å frembringe kunnskap og anbefalinger som kan bidra til å styrke samfunnets evne til å forebygge radikalisering og ekstremisme, samtidig som sentrale verdier som åpenhet, demokrati, menneskerettigheter, rettssikkerhet og ytringsfrihet ivaretas.

Ekstremismekommisjonen har følgende hovedfunn og anbefalinger:

Tydeligere og mer forståelige ansvarslinjer

Det er høye forventninger fra myndighetene om at aktørene på feltet skal jobbe sammen. Men kommisjonen har merket seg at det mange steder ikke finnes strukturer for samarbeid. Flere

aktører uttrykker uklarhet knyttet til sin rolle, oppgaver og mandat. Det er heller ikke alle kommuner som prioriterer arbeidet med forebygging. Kommisjonen anbefaler derfor blant annet at funksjonen kontaktpunkt for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme etableres i alle kommuner. Videre at rollen til både kommunen og kontaktpunktet tydeliggjøres i lov. Etablering av regionale samarbeidsfora anbefales også. Kommisjonen anbefaler en forpliktende samhandlingsmodell som organisatorisk rammeverk for det forebyggende arbeidet.

Veileder om taushetsplikt

Også taushetsbelagt informasjon må kunne deles – under klare forutsetninger. Flere aktører som jobber forebyggende, er svært usikre på hvor mye informasjon som kan deles. Kommisjonen foreslår derfor blant annet oppdatering og opplæring i veileder om taushetsplikt i det forebyggende arbeidet mot voldelig ekstremisme. Kommisjonen foreslår også en ny forskrift for deling av taushetsbelagt informasjon for dem som er bundet av forvaltningslovens regler.

Et nasjonalt senter til innsats mot ekstremisme

I Norge finnes sterke fagmiljøer, men ingen struktur for å sikre nødvendige broer mellom kunnskap og forebyggingspraksis nasjonalt og lokalt. Det er en systemisk svakhet. Kommisjonen anbefaler derfor at det opprettes et nasjonalt senter til innsats mot ekstremisme. Danmark og Sverige har slike statlige sentre som støtter myndigheter og kommuner i å forebygge og motvirke ekstremisme. Senteret kan også ha en veiledningsfunksjon for aktører og personer, spesielt der det kan være en høy terskel for å kontakte Politiets sikkerhetstjeneste (PST) eller politi om bekymring. Et nasjonalt senter vil profesjonalisere forebyggingsfeltet i Norge og styrke nordisk og internasjonalt samarbeid og erfaringsutveksling på feltet.

Demokratiet og menneskerettighetene må beskyttes

I tråd med mandatet har kommisjonen hatt en bred tilnærming til ekstremismefeltet. Rapporten omfatter ikke kun anbefalinger for forebygging av voldelig ekstremisme og terror, men også holdninger og handlinger mot grupper og enkeltindivider som er egnet til å undergrave demokratiet. Kommisjonen anbefaler en styrking av arbeidet med demokrati, medborgerskap og minner. Både skolens og sivilsamfunnets rolle understrekes i anbefalingene som er knyttet til å styrke oppslutningen om demokrati og menneskerettigheter. Kommisjonen anbefaler bedre ivaretagelse av og medvirkningsmuligheter for utsatte grupper, og styrket innsats mot hatkriminalitet.

Kommisjonen foreslår også en utredning av oppsøkende og forebyggende arbeid på nett, da det mangler kunnskap på dette området.

Byrådens vurdering

Ekstremismekommisjonens rapport er et grundig og faglig godt produkt, og et viktig bidrag i arbeidet mot ekstremisme. Rapporten understreker konsekvensene ekstremisme kan ha, både for samfunnet og for enkeltmennesket. Oslo kommune er smertelig kjent med disse konsekvensene, og dermed også viktigheten av det forebyggende arbeidet. De anbefalte tiltakene er nødvendige for å sørge for at arbeidet både lokalt og nasjonalt blir profesjonalisert. Dersom kommunene pålegges oppgaver, må oppdrag og ansvar følges av ressurser.

Høring av de sentrale medvirkningsrådene

De sentrale medvirkningsrådene har fått rapporten til høring. Det sentrale ungdomsrådet har sendt et høringsinnspill der de blant annet legger vekt på en inkluderende fritid. De fremhever at man kan forebygge utenforskap og ekstremisme ved å skape trygge, inkluderende og gratis arenaer der unge kan bli kjent og være en del av positive fellesskap.

Ekstern høring

Byrådsavdeling for sosiale tjenester har invitert bydelene, de fem medvirkningsrådene, Velferdsetaten, Utdanningsetaten, Helseetaten og Barne- og familieetaten til å gi høringsinnspill. Ni bydeler og tre etater har kommet med innspill til høringen. Ett medvirkningsråd har levert innspill, mens to råd har varslet at de vil sende innspill direkte til departementet. Det er i all hovedsak støtte til forslagene i rapporten. Det understrekes imidlertid at innsatser mot radikaliserings på nett ikke kan vente på en utredning av dette området, og at det bør igangsettes konkrete tiltak før en utredning foreligger. Videre savnes det tiltak og anbefalinger om styrket kompetanse rettet mot ansatte i barnevernet. Flere av høringsinnspillene peker også på at dersom det skal utvikles en forpliktende samhandlingsmodell må det nedfelles et tydelig mandat for kommunens ansvar.

Vurdering av sakens konsekvenser for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse har informert om at de ikke hadde anledning til å avgi høringsinnspill før fristen. De vil sende sin høringsuttalelse direkte til departementet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Tiltakene som er foreslått i rapporten kan ha økonomiske og administrative konsekvenser for Oslo kommune. Byråden forutsetter at kommunen kompenseres for økonomiske og administrative konsekvenser dersom statlige myndigheter innfører nye eller endrede tiltak som berører kommunen, spesielt der det er oppgaveoverføring fra statlig til kommunal virksomhet. Nye eller endrede oppgaver til kommunen må kompenseres økonomisk,

Vedtakskompetanse

Byrådet avgir høringsuttalelsen på vegne av Oslo kommune på delegert myndighet, jf. Bystyrets vedtak av 30. mai 2001, sak 218, følgende høringsuttalelse til Arbeids- og inkluderingsdepartementet om Ekstremismekommisjonens rapport, NOU 2024:3 Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet.

Byråden for sosiale tjenester innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

Byrådet avgir i henhold til delegert fullmakt følgende høringsuttalelse til Ekstremismekommisjonens rapport, NOU 2024:3 Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet.

Ekstremismekommisjonens rapport er grundig og faglig godt produkt, og et viktig bidrag i arbeidet mot ekstremisme. Rapporten belyser hvordan mange av dem som radikaliseres til voldelig ekstremisme ikke mestrer skolen, har løs tilknytning til arbeidslivet, er utsatt for omsorgssvikt og sliter med andre sosiale og økonomiske utfordringer. Dette er forhold som klassisk ses på som sårbarhetsfaktorer til å trekke til negative miljøer som rus og kriminalitet, men de bør i større grad også sees på som sårbarhetsfaktorer til å bli radikalisert til voldelig ekstremisme. Det er mange av de samme virkemidlene som benyttes i det forebyggende arbeidet mot rus og kriminalitet som benyttes i det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Behovet for et bedre tverretatlig samarbeid, med et lovverk og regelverk som legger til rette for informasjonsdeling er stort. Etablering av et nasjonalt senter for innsats mot voldelig ekstremisme vil være et viktig bidrag til å utvikle nødvendige strategier og hjelp til å klare å koordinere det forebyggende arbeidet mot voldelig ekstremisme både nasjonalt og lokalt. I tillegg vil det bidra til at flere får oppdatert kunnskap om trender og fenomener, slik at de forebyggende tiltakene kvalitetssikres og treffer bedre. Det er dog viktig at det legges til rette for et godt samarbeid mellom det nasjonale senteret og kommunene/bydelene, slik at ikke det forebyggende arbeidet blir for fragmentert.

Oslo kommune ønsker å peke på betydningen av brede forebyggende ordninger, og ikke kun på det forebyggende nivået med individrettede tiltak. Ved å jobbe helhetlig bidrar kommunen til å skape et resiliert samfunn der færre opplever utenforskap og manglende tilhørighet. Innsats for å fange opp unge som er i ferd med å falle ut av skole eller arbeid er avgjørende i denne sammenhengen. Det krever ofte individuell oppfølging og store ressurser.

I tillegg til skole og arbeid, er gode og tilgjengelige fritidstilbud viktig for de fleste barn og unge. Ungdomsklubber og andre fritidstilbud som idrett, kultur, korps mm gir mestring, skaper tilhørighet og vennskap. Oslo kommune er opptatt av å skape rammebetingelser som legger til rette for at alle skal kunne få muligheten til å delta. For familier med levekårsutfordringer kan økonomien være et hinder for at barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter.

Oslo kommune tilslutter seg rapporten og støtter anbefalingene til ekstremismekommisjonen. Videre følger kommentarer som er særskilt viktig for kommunens arbeid med tematikken.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Dersom kommunene skal pålegges nye eller endrede oppgaver, spesielt der det er oppgaveoverføring fra statlig til kommunal virksomhet, må oppdrag og ansvar følges av ressurser. Det er et sentralt prinsipp i den statlige styringen av kommunesektoren at alle nye oppgaver eller regelendringer som gir kommunesektoren økte kostnader fullt ut skal kompenseres. Kommisjonen foreslår en rekke tiltak som vil medføre merarbeid for kommunesektoren. Det er Menon Economics som har gjennomført kostnadsberegningene for utvalget, og disse har et betydelig usikkerhetsrom. Dersom tiltakene som foreslås, skal gjennomføres, bør tiltakene som påvirker kommunesektoren kostnadsberegnes på nytt i dialog med kommunesektoren slik at Menons grove anslag blir kvalitetssikret før de legges til grunn for kompensering til kommunesektoren.

Kommisjonens anbefaling:

Bedre organisering og mer forpliktende samarbeid

Nasjonale nysatsinger

- Det opprettes et nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og voldelig ekstremisme
- Det opprettes en nasjonal veiledningstjeneste for bekymringer om radikaliserings

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune støtter forslaget om å opprette et nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Imidlertid gjelder de samme vurderingene for opprettelse av et nasjonalt kompetansesenter for kriminalitetsforebygging, og de to bør sees i sammenheng med hele fagfeltet. Et nasjonalt kompetansesenter kan omfatte både generell kriminalitetsforebygging og forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Oslo kommune, ved SaLTo-sekretariatet i Velferdsetaten, får henvendelser fra andre kommuner om å dele erfaringer og kunnskap. Det er behov for å ha felles kriterier og maler på hvordan man skal jobbe med tematikken, og et tydelig mandat for funksjon og oppgaver dersom et senter skal opprettes. Oslo kommune imøteser et nasjonalt senter med et tydelig mandat om å også være en ressurs for kommunene og bistå der kommunen har behov. Oslo kommune bidrar gjerne med erfaring og kompetanse på kriminalitetsforebyggende arbeid dersom et nasjonalt senter skal opprettes.

Slik kommisjonen påpeker, er det et udekket behov for råd og veiledning, kunnskap og informasjon til førstelinjetjenesten. Oslo kommune slutter seg til dette. Det bør vurderes om kompetanseheving og ansvar for opplæring til ansatte i førstelinjen bør ligge nasjonalt, da det er store variasjoner mellom kommunene. Nettressursen utveier.no inngår i regjeringens handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme hvor RVTS har et nasjonalt ansvar. Oslo kommune har god erfaring med samarbeid med RVTS og mener at det er viktig at denne nettressursen har oppdatert kunnskap på fagfeltet til enhver tid.

Kommisjonen anbefaler at det etableres en nasjonal veiledningstjeneste for bekymringer om radikaliserings. Kommisjonen bemerker at en veiledningstjeneste bør gjelde for både enkeltpersoner og tjenesteapparatet, for eksempel skole, barnevern eller kommune, og at veiledningstjenesten skal bidra med rådgivning og veiledning og eventuelt henvise innringeren til politiet og PST i alvorlige saker. Denne veiledningstjenesten som kommisjonen beskriver, kan sammenlignes med det flere storbyer allerede har etablert. Det er et viktig element når man vurderer behovet for en nasjonal veiledningstjeneste. Andre viktige elementer er nærhet til innbyggere og tjenestene, kompetansebygging lokalt, taushetsplikt og ulike tjenester.

Rapporten *Ungdom og ekstremisme* (C-rex research report 02/22) konkluderer med at *“funnene fra denne studien viser at dersom en ungdom eller ung voksen i Norge blir bekymret for om en venn eller bekjent har blitt radikalisert vet de færreste hvor de kan henvende seg for å få hjelp”*. Dette viser også at det må være tydeligere hvor man kan henvende seg for å få veiledning.

Kommisjonens anbefaling:

En forpliktende samhandlingsmodell

Kommunens mandat og kontaktpunkt for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme

- Funksjonen kontaktpunkt for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme etableres i alle kommuner. Kommunens rolle i det forebyggende arbeidet og kontaktpunktfunksjonen fastsettes i lov

Kommentar fra Oslo kommune:

Knyttet til mer forpliktende samarbeid sier rapporten at: *«For at det forebyggende arbeidet skal ha et organisatorisk rammeverk som legger til rette for tverretattlig samarbeid anbefaler kommisjonen en forpliktende samhandlingsmodell for forebygging av ekstremisme»*. Oslo kommune har god erfaring med å se arbeidet i sammenheng med SLT-arbeidet (SaLTo). SaLTo er en samarbeidsmodell for Oslo kommune og Oslo politidistrikt for å koordinere og samordne det rus og kriminalitetsforebyggende arbeidet overfor barn og unge. Hovedmålgruppen for arbeidet er unge i alderen 12 til 22 år. Fra 2011 ble arbeidet med forebygging av hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme blant barn, unge og voksne en del av modellen. Innenfor temaet hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme jobber man

aldersuavhengig. Oslo kommune har positiv erfaring med å inkludere dette temaet i den eksisterende SLT/SaLTo-modellen.

Dersom det skal utvikles en forpliktende samhandlingsmodell for forebygging av ekstremisme er det viktig at det nedfelles et tydelig mandat til kommunens ansvar innenfor dette fagområdet, hva et forpliktende samarbeid innebærer og hvordan det skal tilføres faste midler til kommunens innsats.

I rapporten fremmes det at det bør etableres et kontaktpunkt for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme i alle kommuner. Det blir også fremhevet at kommunens rolle i det forebyggende arbeidet og kontaktpunktfunksjonen bør fastsettes i lov. Oslo kommune støtter forslaget og viser til vår organisering der SaLTo-koordinator-funksjonen i den enkelte bydel er innslagspunktet innenfor temaet hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme. For å unngå fragmenterte tjenester er det viktig at kommunen kan bruke eksisterende tjenester, roller og samarbeidsfora for dette arbeidet. Rollen er forankret i «Oslostandard for SaLTo samarbeid» (byrådssak 1082/2023). I vurderingen hvorvidt kontaktpunktfunksjonen bør fastsettes i lov bør det vurderes om det også bør inkludere det øvrige kriminalitetsforebyggende arbeidet. Et fast kontaktpunkt innenfor denne tematikken bør følges av øremerkede midler. Lokale forhold kan gi ulike utslag i arbeidsmengde, og det må derfor avklares lokale tilpasninger. Dersom kommunens ansvar for det forebyggende arbeidet mot ekstremisme blir lovfestet, må anslaget for ressurs- og kompetansebehov vurderes.

I arbeidet er det viktig at kommunens ansvar og samfunnsoppgave ikke er et sikkerhetsansvar, men et ansvar for sentrale velferdstjenester. Politiet og PST har derimot et sikkerhetsansvar. Det er viktig at kommunens mandat og rolleavklaring tydeliggjøres.

I saker der bekymringen er tatt ned, og en vurderer om saken skal avsluttes, er det behov for avklaringer om ansvars-/rollefordeling mellom etater og tjenester. Det finnes eksempler hvor politiet trekker seg ut, fordi de vurderer at voldsrisikoen er liten. Kommunale tjenester og evt. spesialisthelsetjenestene står da igjen med dilemmaer knyttet til om oppfølgingen bør videreføres gjennom arbeidet mot radikaliserings eller gjennom ordinære ansvarsgrupper, og om hvordan tjenestene skal vurdere informasjonsdeling.

Kommisjonens anbefaling:

Lokale og regionale samarbeidsarenaer

- Alle kommuner inngår i forpliktende samarbeidsstrukturer for forebygging av voldelig ekstremisme
- Det etableres regionale samarbeidsfora for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme

Kommentar fra Oslo kommune:

Forslagene støttes av Oslo kommune. I Oslo er samarbeidsstrukturen for arbeidet med hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme etablert i SaLTo-samarbeidet. Dette er en forpliktende struktur for deltakerne som kan videreutvikles. Oslo har 15 bydeler som har ulike utfordringer og ulik organisering av flere tjenester. SaLTo-koordinatorenes oppgaver er derfor også ikke lik i hele byen. Kommuner arbeider ulikt, og ikke alle har etablert SLT-strukturen. En konkretisering av forslaget imøtesees, med konkrete retningslinjer, ansvarliggjøring og tydeliggjøring av mål, roller og arbeidsoppgaver.

Kommisjonens anbefaling:

Informasjonsdeling

- Justis- og beredskapsdepartementet oppdaterer veilederen om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt i forvaltningen til å omfatte særlige spørsmål knyttet til det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme
- Kurs og opplæring i reglene om taushetsplikt og informasjonsdeling gjøres tilgjengelig for aktørene i førstelinjetjenesten
- Justis- og beredskapsdepartementet fastsetter en forskrift om deling av taushetsbelagt informasjon i det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme etter forvaltningsloven § 13 g
- Det gjennomføres nødvendige lovendringer på helseområdet for større adgang til å dele taushetsbelagt informasjon i det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune gir anerkjennelse til Ekstremismekommisjonen for å ta opp viktigheten av informasjonsdeling mellom aktører med ulike samfunnsoppdrag og for å belyse spørsmål rundt taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett, og at kommisjonen erkjenner behovet for kontinuerlig forbedring på dette området.

Det er et behov for en praksisvennlig juridisk veileder til bruk i situasjoner som krever juridiske avklaringer i saker som omhandler radikaliserings og voldelig ekstremisme. Veilederen for god informasjonsflyt «*Utenfor boksen innenfor lovverket*», fra 2021, er utarbeidet av Velferdsetaten (SaLTo-sekretariatet) i tett samarbeid med Kommuneadvokaten i Oslo. Det har vært stor interesse og for denne, og en revidering er under planlegging. Det er viktig med en juridisk veileder som tydelig beskriver gjeldende lovverk på en forståelig måte, med konkrete eksempler og mulige løsningsforslag. Tilbakemeldinger fra praksisfeltet har pekt på behovet for bedre kjennskap til samarbeidspartners ulike lovverk og utfordringer knyttet til informasjonsdeling uten samtykke, samtidig som tillit ovenfor enkeltpersoner skal ivaretas.

Digitale kurs vil kunne være en fordel, slik at det er tilgjengelig for alle ansatte uavhengig av struktur for opplæring (nyansatte) og arbeidstid (turnus). Det er viktig å øke bevisstheten blant praksisutøvere om det handlingsrommet som allerede eksisterer innenfor dagens lovverk.

Oslo kommune støtter at det bør utarbeides en forskrift om deling av informasjon i det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Oslo kommune anerkjenner betydningen av informasjonsutveksling innenfor kjente samarbeidsstrukturer. Enklere kommunikasjon mellom offentlige etater gjør at utsatte grupper best mulig kan ivaretas. Oslo kommune understreker betydningen av at det legges til rette for lokale samarbeidsfora hvor ulike tjenester kan drøfte muligheter for informasjonsutveksling og for juridiske avklaringer i saker som omhandler radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Om taushetsplikt og informasjonsdeling for barnevernstjenesten

Kapittel 34.10, som gjelder taushetsplikt og informasjonsdeling for barnevernstjenesten, gir en hensiktsmessig beskrivelse av hvordan taushetsplikten for barnevernet må forstås i forbindelse med ekstremisme og radikaliserings. Det fremgår tydelig at det må foretas konkrete vurderinger av om deling av opplysninger er nødvendig for å fremme barnevernstjenestens oppgaver, i henhold til barnevernsloven § 13-1. Oslo kommune støtter

rapportens tolkning av at barnevernsloven åpner for å dele informasjon om radikaliserings, etter en konkret vurdering av at dette vil sikre at formålsbestemmelsen i loven blir ivaretatt. Denne hjemmelen gir dermed mulighet til å dele informasjon før man når opp til avvergingsplikten i straffeloven § 196.

Kommisjonens anbefaling:

Vurderingsverktøy

- Det utvikles et felles vurderingsverktøy i arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme i Norge, etter modell fra det danske vurderingsverktøyet, men tilpasset norske forhold og juridiske rammer

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune støtter innspillet om at det bør utvikles et felles vurderingsverktøy i arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme i Norge, etter modell fra det danske vurderingsverktøyet, men tilpasset norske forhold og juridiske rammer (se NOU 2024: 3, kap. 41, s. 310, figur 41.1).

Som det presiseres i rapporten, er formålet med vurderingsverktøyet å sikre en ensartet systematikk og et felles språk på tvers av kommuner og politikretser ved vurdering av radikaliseringsbetyrninger. I tillegg skal vurderingsverktøyet sikre at de riktige faginstansene alltid er til stede når en betyrring for kriminalitet med et ekstremistisk motiv skal håndteres.

Oslo kommune mener at det er viktig for arbeidet at det gjennomføres en faglig og helhetlig god vurdering av utfordringsbildet personene som får individrettet oppfølging har. For å gjøre en best mulig vurdering knyttet til betyrring bør vurderingen gjennomføres i et tverrfaglig samarbeid. Dersom det ikke er innhentet samtykke til å dele informasjon løses det ved at saken drøftes anonymt. Gjennom en felles drøfting går man systematisk gjennom ulike temaer og får en tverrfaglig og helhetlig vurdering av kriminalitetshistorikk, utdannelse, familie, omgangskrets, fritid, misbruk, holdning til kriminalitet og psykisk sårbarhet.

Vurderingen gjøres både for å avklare hvor betyrrer man er, få et best mulig helhetsbilde, samt avdekke hvilke tiltak personen er i behov av. Som beskrevet ovenfor er det viktig at det er en tydelig rolleavklaring både for de ulike tjenestene og kommunens mandat.

Tilbakemeldinger fra ulike tjenester og basert på erfaringer, er at det er usikkerhet i de ulike tjenesten om hvordan man skal vurdere radikaliserings opp mot risiko- og beskyttelsesfaktorene: Hva man skal se etter og hva man skal være betyrrer for kommer som gjentagende forespørsler fra ulike tjenester. For at et felles vurderingsverktøy skal være nyttig, er det viktig å etablere et forpliktende samarbeid, god forståelse av deling av informasjon og utstrakt samarbeid med ulike relevante tjenester.

Kommisjonens anbefaling:

Reintegrering

- Personer som kan radikaliseres andre, må prioriteres i det forebyggende og reintegrerende arbeidet
- Myndighetenes veileder om exitarbeid oppdateres i tråd med ny kunnskap, inkludert større grad av involvering av sivilsamfunnet og et større fokus på rollen til politikk, ideologi og religion

Kommentar fra Oslo kommune:

Det er av stor betydning å prioritere forebyggende og reintegrerende arbeid overfor personer som kan ha betydning for andres radikaliseringsprosess. Kommisjonen kommenterer at det er viktig at mentorer får tilstrekkelig opplæring i slike faktorer når det gjelder reintegrering, og at det stort sett er miljø- eller sosialarbeider som har den funksjonen. Oslo kommune støtter viktigheten av at de som jobber individuelt med tematikken har bred, kompetanse innenfor både relasjonsarbeid, fenomenkunnskap og endringsarbeid. For å få en nasjonal og helhetlig innsats på området bør det etableres en nasjonal støtteordning som kan bistå med kompetanse og mentoropplæring i kommuner, slik at det blir et felles nasjonalt fokus på kompetanse, reintegrering og endringsarbeid basert på forskning og gode praksiserfaringer.

En del av vurderingsverktøyet er å avdekke hvilke tiltak personen er i behov av. Videre er det viktig å avklare hvilke forebyggende tiltak som finnes for målgruppen. Både kommunene, politiet og andre statlige aktører har verktøy. Oslo kommune ser et behov for at kommunale og statlige aktører sammen kartlegger hvilke tiltak som kan benyttes til denne målgruppen.

Når man vurderer hvilke tiltak man skal tilby, er det nyttig å kartlegge innsatsområder etter målgruppe og risiko. I en tiltakspyramide vil kommunen ha flest av de universelle tiltakene i nedre del av pyramiden. Det er i denne kategorien tiltakene når flest individer og tiltakene retter seg mot hele befolkningen. Sammenfallende med pyramiden vil både antall individer som har behov for tiltaket og er i målgruppen bli færre høyere opp i pyramiden. Før det vurderes hvilke tiltak som er aktuelle, er det avgjørende at det gjennomføres kartlegging av personens risiko- og beskyttelsesfaktorer.

Kommisjonens anbefaling:

Nav

- Arbeids- og inkluderingsdepartementet sørger for at Nav får økt bevissthet og kompetanse om sin rolle i det forebyggende arbeidet mot radikaliseringsprosess og voldelig ekstremisme. Departementet må også sikre at den nasjonale veiledningsfunksjonen gis en tydelig posisjon og ressurser for kompetanseheving i Nav. Veiledningsfunksjonen flyttes fra Nav Grünerløkka til Arbeids- og velferdsdirektoratet

Kommentar fra Oslo kommune:

Kommisjonen har hatt gjennomgang av 20 saker som gjelder radikaliseringsprosess individer som har vært involvert i alvorlig kriminalitet. Ingen av de angjeldende personene var i fast arbeid da de utførte den straffbare handlingen. Alle hadde en løs tilknytning til arbeidslivet, og de fleste var uten arbeid på gjerningstidspunktet. Av personene i saksutvalget hadde 13 kontakt med NAV i forkant av hendelsen, og cirka like mange mottok ytelser eller bistand fra NAV. Personens radikaliseringsprosess var i liten grad et tema i kontakten med NAV. I Oslo kommune er det en radikaliseringskontakt hos NAV i hver av de 15 bydelene. De ansatte i NAV har en viktig funksjon da de jobber med mennesker som fanges opp av det nederste sikkerhetsnettet. Oslo kommune mener dette arbeidet bør styrkes ytterligere da det, som kommisjonen skriver i rapporten, er slik at mange av de viktigste forebyggende tiltakene som sysselsetting, livsopphold, god omsorg og bolig ligger til kommunene. Videre er det nødvendig med en tydelig rolleavklaring med tanke på hva det innebærer å være kontaktpunkt for det forebyggende arbeidet. Dersom kommunene skal pålegges oppgaver om å styrke det forebyggende arbeidet, må oppdrag og ansvar være tydelig og følges av ressurser.

Det er foreslått at veilederfunksjonen som i dag tilhører Nav Grünerløkka, blir flyttet til Arbeids- og velferdsdirektoratet. Oslo kommune understreker viktigheten av at den nasjonale veiledningsfunksjonen gis en tydelig posisjon og ressurser for kompetanseheving i NAV. Dette

vil bidra til at NAV, som en sentral samarbeidsaktør og viktig ressurs, vil få en større rolle i det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Om flytting til Arbeids- og velferdsdirektoratet vil gi en annen kraft i arbeidet er ikke gitt. Et godt kompetansemiljø om tematikken er viktig. Oslo kommune anbefaler at dersom veiledningsressurs knyttet til NAV skal flyttes, kan en lokalisering i et nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og voldelig ekstremisme være klokt, slik at dette felles miljøet styrkes og gir synergieffekt.

Kommisjonens anbefaling:

Internasjonalt samarbeid

- Norske myndigheter arbeider for kontinuerlig og langsiktig representasjon og deltakelse i internasjonale fora og internasjonalt samarbeid mot ekstremisme.

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune er positive til at Ekstremismekommisjonen har omtalt viktigheten av internasjonalt samarbeid, også mellom byer, i det forebyggende arbeidet mot hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme. Det er også positivt at Ekstremismekommisjonen har bidratt faglig inn i begge nettverkene de siste årene med deltakelse og innlegg. Oslo kommune har hatt stort faglig utbytte av å delta i Strong Cities Network og Nordic Safe Cities, og deltakelsen har gitt kommunen viktige arenaer for erfaringsutveksling og nettverksbygging. Oslo har vært medlem i begge nettverkene fra oppstarten, og byrådsleder sitter i styringskomiteen i Strong Cities Network. Oslo kommune mener deltakelse i slike internasjonale nettverk bidrar med viktig fenomenkunnskap og utveksling av beste praksis som byer drar nytte av i det forebyggende arbeidet.

Oslo kommune er også med i Gjensidigestiftelsen sitt nettverk Trygg by Norge og har de siste årene mottatt finansiering til prosjekter knyttet til ytringsfrihet og forebygging av hatefulle ytringer.

Kommisjonens anbefaling:

Kunnskaps- og kompetanseløft i det forebyggende arbeidet

Mer forskning og stabile rammevilkår

- Forskningen på ekstremisme styrkes. Dette gjelder både voldelig ekstremisme og ekstremisme som avvisning av demokrati og menneskerettigheter. Kommisjonen mener det bør forskes spesielt på områdene ekstremisme og ny teknologi, forebygging, ulike former for ekstremisme og tilgrensende fenomener og dem som radikaliseres
- Senter for ekstremismeforskning, C-REX, videreføres som et permanent senter og fortsetter med dagens mandat om høyreekstremisme samt tilgrensende temaer
- Forsvarets forskningsinstituts forskningsprosjekt Terra videreføres og styrkes finansielt

Et tverrsektorielt studieemne for dem som jobber med forebygging av radikaliserings og ekstremisme

- Det opprettes et tverrsektorielt studieemne for dem som jobber med forebygging av radikaliserings og ekstremisme

Styrket kompetanse hos ansatte i skolen

- Kompetansehevende tilbud innen forebygging av radikaliserings og ekstremisme gjøres systematisk tilgjengelig for ansatte i skolen

Kommentar fra Oslo kommune:

Kommisjonen anbefaler mer forskning og stabile rammevilkår. Oslo kommune støtter at forskning på ekstremisme styrkes. En utfordring kan være at forskning er tidkrevende. Når forskningsprosjektet er avsluttet, så har situasjonen i samfunnet og faget utviklet seg, og man står ovenfor andre utfordringsbilder. Systematisk løpende kompetanseheving er viktig for tjenestene. Det kommunale praksisfeltet har i tillegg til forskning behov for råd om hvordan man kan jobbe systematisk med erfaringsinnhenting.

Oslo kommune understreker viktigheten av kompetanseheving for ansatte i hele den kommunale sektoren. Et tverrsektorielt studieemne bør inkludere flere ansattegrupper i den kommunale sektoren. I tillegg til studieemne kan lavterskelopplæring i form av digitale kurs bidra til å gi grunnleggende kompetanse om tematikken, og effektivisere opplæringsprosessen. Kurset bør tilbys til alle medarbeidere som jobber med målgruppen barn og unge.

Det kan være noen profesjonsspesifikke hensyn å ta i de kompetansehevende tilbudene.

Kommisjonen skriver; *“Kommisjonen kommer ikke med egne anbefalinger om barnevernets rolle i det forebyggende arbeidet mot ekstremisme. Ved å oppfylle sin lovpålagte rolle vil barnevernet allerede kunne ha stor betydning for å forebygge ekstremisme ved å sikre barn god omsorg og gode oppvekstvilkår. I saker der barn og ungdom radikaliseres er det likevel klart at barnevernet vil ha en naturlig rolle.”* Oslo kommune savner tiltak og anbefalinger rettet mot barnevernet.

Oslo kommune vurderer at det er nødvendig å sikre at barnevernet har grunnleggende kompetanse. Barnevernet er i kontakt med mange sårbare barn og unge, og har som nevnt i rapporten mandat til å tilby hjelpetiltak.

Oslo kommune anbefaler at det blir utarbeide konkrete retningslinjer for arbeidet i barnevernet. Her bør det også fokuseres på institusjoner, enslige mindreårige flyktninger og ettervern. Barnevernet er en svært relevant aktør med tanke på forklaringsfaktorer, og det er behov for å konkretisere hvordan barnevernet kan jobbe med denne tematikken.

Barnevernet bør besitte grunnleggende fenomenforståelse om radikalisering og ekstremisme, økt kunnskap om forklaringsfaktorer, og hvordan de kan jobbe med barn og unge som er sårbare for radikalisering. Informasjon og dialogarbeid rettet mot både foreldre og miljøer, for å bygge tillit og forebygge frykt er også nødvendig.

Ansatte i skolene er viktige ressurspersoner i arbeidet med å avdekke og melde bekymring for radikalisering, og hvordan de skal snakke med barn og unge om tematikken. Kommisjonen fremhever at hvis skolen skal kunne bidra i arbeidet med forebygging av radikalisering og ekstremisme, må ansatte ha kompetanse om ulike former for ekstremisme, kunnskap om hvordan en radikaliseringsprosess kan arte seg og hvordan skolen skal forholde seg ved en slik eventuell situasjon. Lærerne har svært mange roller og oppgaver og i en krevende arbeidshverdag er det viktig at det legges til rette for at de får handlingsrom til å gjennomføre alle arbeidsoppgavene som ligger i sine stillinger. Det finnes mange gode, eksisterende, tilbud innenfor temaet rasisme, dialog og forebygging av hatprat, radikalisering og voldelig ekstremisme. Det anses som nyttig for skolen og samarbeidspartnere å få en kunnskapsoversikt over hva som finnes av kompetansehevende tilbud på fagfeltet.

Oslo kommune foreslår at skolen styrkes på flere måter:

- Ved å utarbeide en nasjonal digital opplæring som er rettet mot å styrke kompetansen hos ansatte i skolen
- Det bør utarbeides en oversikt over fagfellevurderte opplæringer om tematikken som gjøres tilgjengelig for skolens ansatte
- Skolene bør inkluderes i det tverrsektorielle arbeidet innenfor denne tematikken

Kommisjonens anbefaling:

Forebygging av ekstremisme og radikalisering i en digital tidsalder

- Det settes ned et utvalg som skal utrede oppsøkende og forebyggende arbeid på nett for politiet og kommunene
- Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet prioriterer gjennomføringen av EUs forordning om digitale tjenester i Norge og sikrer at organet som utpekes som tilsynsmyndighet, tildeles midler og personellressurser til å etablere et solid fagmiljø
- Ansvarlige departementer må ha kompetanse og arbeide raskere for å sikre at regelverket for forebygging av voldelig ekstremisme er oppdatert i tråd med den teknologiske utviklingen
- EOS-utvalget må sikres tilstrekkelig med personell og økonomiske ressurser for å kunne kontrollere tjenestene. Muligheten for nordisk eller europeisk samarbeid mellom kontrollorganer bør utredes

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune etterlyser en mer omfattende behandling av sosiale medier i rapporten. Kommisjonen bemerker at ekstremister bruker sosiale medier og ny teknologi til radikalisering, rekruttering, opplæring, terrorplanlegging, innsamling av informasjon, kommunikasjon, forberedelse, propaganda og finansiering. I forebyggende arbeid erfarer Oslo kommune at mye av utfordringen er knyttet til de digitale flatene. De digitale samlingspunktene har i stor grad overtatt som radikaliseringsarenaer. Samtidig tilsier rapporter og utviklingstrekk at radikaliseringsprosessen stadig beveger seg ned i alder. Bekymringsfulle nettkulturer får etablere seg som følge av manglende innholdsmoderering. I motsetning til fysiske rom finnes det ingen «digitale grenser». Dette utfordrer kommunenes ansvarsområde da kommunegrenser viskes ut og transnasjonale fenomener i økende grad vil påvirke befolkningen.

Samtidig tilrettelegger den teknologiske utviklingen for krypterte og lukkede rom. KI-teknologi er stadig i utvikling og vil trolig benyttes av radikale miljøer. Spredning av feilinformasjon via sosiale medier vil i økende grad kunne bidra til økende mistillit, polarisering og radikalisering.

Det er mange utfordringer knyttet til politiets og kommunale aktører sitt arbeid på nett. Politiet og kommune er til stede på nettet, men i ulik grad, og det er ingen helhetlig strategi for arbeidet. Oslo kommune ser et behov for at kommunens ansatte jobber både forebyggende og oppsøkende på nett. Utfordringene er knyttet til hvilken rolle en kommunalt ansatt skal ha, hvordan personvern vurderingene skal løses og kunnskap om hva man skal gjøre med den informasjonen man avdekker. I Oslo er det i hovedsak bydelene som lokalt gjør disse vurderingene, og innsatsen på feltet varierer. Kommunene har behov for mer kompetanse i å håndtere hatefulle ytringer og bekymring for ekstremisme på de sosiale medieplattformer kommunen forvalter. Det er også behov for klargjøring av ansvar for moderering, håndtering av straffbare ytringer og avvergelsesplikt dersom kommunen mottar meldinger eller kommentarer.

Politiet har et tydeligere mandat, handlingsrom og rolle. Etablering av politiets nettpatrulje er et slikt eksempel, i tillegg til eksisterende fagmiljøer i KRIPOS og PST. Her er det viktig å understreke at kommune og politi, som samarbeidende aktører, må og skal ha ulike roller og mandat. I hovedtrekk betyr dette at kommunens innsats på dette feltet bør være rettet mot fenomenkunnskap, formidling og dialog med et forebyggende fokus. Samtidig bør det være klare linjer og strukturer dersom kommunalt ansatte får informasjon eller innsikt i forhold på sosiale medier som vil utløse avvergesplikten, eller annen form for bekymring der politiet må involveres.

Arbeidet på nett reiser faglige og tekniske spørsmål som Oslo kommune hadde forventet at kommisjonen skulle belyse nærmere. Oslo kommune anser radikaliserings på nett som en helt sentral utfordring innenfor ekstremisme. Dette er et krevende fagfelt hvor det er store behov for både struktur, ressurser og kompetanse, og det haster med å få iverksatt tiltak. Kommisjonen foreslår en egen utredning om forebyggende arbeid på nett. Dette vil ta tid, og det er uheldig om arbeidet skal avvende en utredning. Oslo kommune mener at det bør igangsettes arbeid før en utredning er klar. En utredning bør også ta for seg temaet kriminalitetsforebyggende arbeid på nett.

Forslag til konkrete tiltak som kan iverksettes før en utredning foreligger:

- Standardiserte fagopplegg/presentasjoner utarbeidet av ekspertise, tilpasset en kommunal ramme om radikaliserings på nett
- Utarbeidelse av ugraderte rapporter om trender, utviklingstrekk, symboler og internettkultur, for å kunne heve kompetanse hos ansatte generelt og i møte med enkeltpersoner/miljøer. *The Institute for Strategic Dialogue* (ISD) har sammenfatninger fra praksisfelt, feltrapporter og forskning
- Videreutvikling av robuste og etablerte tverrfaglige strukturer/fagmiljøer hvor ekstremisme på sosiale medier blir ilagt større vekt

Kommisjonens anbefaling:

Bedre ivaretagelse av og medvirkningsmuligheter for utsatte grupper

Politi og PST i møte med trusselutsatte grupper

- Politiet og PST må arbeide med å tilegne seg bedre kunnskap og kontinuerlig kompetanseheving om utsatte grupper og deres situasjon i et skiftende trusselbilde
- Politiet og PST har ansvar for å etablere faste møtepunkter for dialog og utveksling av informasjon med trusselutsatte grupper

Kommentar fra Oslo kommune:

Rapporten løfter behovet for at mennesker som inngår i ekstremistenes fiendebilder, må beskyttes bedre. Her presiseres det igjen behovet for et felles språk, slik at det foreligger en felles forståelse for hvem som defineres som "mennesker som inngår i ekstremistenes fiendebilder", "trussel utsatte grupper", eller på andre måter er marginalisert og utsatt for hets, trakassering og vold. Det oppfordres videre til at politiet og PST får ansvaret for å etablere faste møtepunkter for dialog og utveksling av informasjon med trussel utsatte grupper. Oslo kommune mener at det er viktig at kommunen, og bydelene i Oslo, inkluderes i dette møtepunktet, slik at det også kan opprettes lokalrettede tiltak for å verne bedre om de som er i behov av det.

Kommisjonens anbefaling:

Innsats mot hatkriminalitet

- Det utarbeides en nasjonal handlingsplan mot hatkriminalitet i samarbeid med berørte grupper

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune støtter at utsatte grupper skal medvirke i utarbeidelsen av en nasjonal handlingsplan mot hatkriminalitet. Det understrekes samtidig at dette arbeidet må forankres i flere lokale miljøer. Medvirkningsmuligheter kan også ivaretas av kommunen så lenge det gis tilstrekkelig med tid. Oslo kommune har gode erfaringer med medvirkningsprosesser med byens innbyggere.

Kommisjonens anbefaling:

Styrket oppslutning om demokrati og menneskerettigheter

Styrking av arbeidet med demokrati, medborgerskap og minner

Styrking av undervisningen ved freds- og menneskerettighetssentrene

- Det opprettes flere undervisningsstillinger ved freds- og menneskerettighetssentrene øremerket deres arbeid med demokratisk medborgerskap og menneskerettigheter

Evalueringsordningen for turer til minne- og læringssteder

- Den nasjonale tilskuddsordningen for skoleturer som forvaltes av Utdanningsdirektoratet, evalueres med spesielt henblikk på faglig forankring og likebehandling av elever

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune støtter kommisjonens anbefaling om likebehandling av elever. Det er likevel uklart hvordan kommisjonen mener at ordningen i større grad kan vektlegge faglig forankring.

Skoleturer til minnesteder o.l. innrammet av et godt undervisningsopplegg, kan være en positiv og viktig del av elevenes læring knyttet til antisemittisme, hat og fordommer, fremmedgjøring og gruppetenkning, menneskerettigheter, menneskeverd og demokrati. Tilskuddsordningen er viktig, da den kan bidra til at flere skoler gjennomfører slike turer.

Gratisprinsippet

På Utdanningsdirektoratets nettsider fremgår det at turer som skolene har ansvar for kan få tilskudd og at turene skal ha et "omfattende pedagogisk tilbud". De faglige temaene faller klart innenfor rammene av læreplanverket. En slik tur vil etter vår forståelse være omfattet av gratisprinsippet. Likevel skriver Udir at "tilskuddet skal brukes til å redusere prisen på turen for ungdommene som deltar". Dersom slike turer arrangeres av skolen, skal turen være gratis for elevene. Dette resonnementet underbygger kommisjonens anbefaling, da gratisprinsippet bl.a. skal sikre at alle elever på den enkelte skole har lik mulighet for deltagelse.

Dersom en vil sikre elever på ulike skoler lik mulighet til å delta, bør det være mulig å finansiere en større andel av kostnadene knyttet til turen ved hjelp av tilskuddet. Dette vil føre til at flere skoler bruker ordningen. Dette forutsetter at tilskuddet får økt ramme.

Faglig forankring

Det fremgår tydelig av Utdanningsdirektoratets informasjon om tilskuddsordningen at det må være et omfattende pedagogisk tilbud knyttet til tema som nevnt ovenfor. Dette må dokumenteres ved søknad og ved rapportering i etterkant. Ordningen vektlegger faglig forankring i stor grad, slik det er beskrevet på Udirs nettsider. Det er uklart hvordan ordningen

i større grad kan sikre at turene er godt faglig forankret. Oslo kommune mener at det ikke er ønskelig å øke kravene til skolene om rapportering.

Kommisjonens anbefaling:

Demokrati og menneskerettigheter i skolen

Inkluderende læringsmiljø, demokratilæring og elevenes demokratiske medvirkning

- Implementeringen av føringene i LK20 om inkluderende læringsmiljø, demokratilæring og elevenes demokratiske medvirkning i skolene over hele Norge må styrkes gjennom tilskuddsordningen for kompetanseutvikling

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune støtter at arbeidet med demokrati og medborgerskap og inkluderende læringsmiljø har fått et løft gjennom læreplanverket for kunnskapsløftet, LK20.

Samtidig er det viktig at de forebyggende innsatser og insentiver rettet mot dette feltet inngår i det helhetlige arbeidet skolen gjør i henhold til den overordnede delen av LK20 – Demokrati og medborgerskap og arbeid med å bygge et godt og trygt læringsmiljø. Opplæring og sosialpedagogiske tiltak kan ikke eksistere uavhengig, disse bør sees i sammenheng med skolens øvrige læringsaktiviteter og mål i strategiske plan om et godt og trygt læringsmiljø.

Oslo kommune støtter at skoler som ønsker det, skal kunne benytte tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i å styrke inkluderende læringsmiljø, demokratilæring og elevenes demokratiske medvirkning, slik ordningen åpner for i dag.

Trinnbasert tilskuddsordning for å ansette miljøterapeuter

Oslo kommune støtter forslaget om å etablere en trinnbasert tilskuddsordning for å ansette flere miljøterapeuter på skolen. Ved en permanent tilskuddsordning kunne miljøterapeutressursen bidra til at skolene kan jobbe mer systematisk og langsiktig med sårbare elever og deres familie. Dette vil også styrke skole-hjem-samarbeidet som kommisjonen påpeker. Ordningens stabilitet vil bidra videre til kontinuitet i arbeidet over tid som ofte er en avgjørende faktor i tillit- og relasjonsbygging med barn og unge.

Mangfoldsrådgivere på skolen

Ekstremismekommisjonen slår fast at "IMDi skal styrke kompetansen på integrering og mangfold blant kommunene, sektormyndighetene og andre samarbeidspartnere". Det drøftes ikke på hvilken måte kompetansen til mangfoldsrådgivere, som jobber på videregående- og ungdomskoler, kan benyttes i det helhetlige forebyggingsarbeidet på skolen. Mangfoldskompetanse er et viktig element i inkluderingsarbeid.

Kommisjonens anbefaling:

Styrking av Dembra

- Dembra styrkes som et landsdekkende tilbud til elever og lærere, særlig med tanke på skoler i distriktet

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune støtter anbefalingen og har god erfaring med tilbudet. Å styrke kompetansen om dialogkunnskap og kunnskap om demokratiske verdsett for å kunne anvende og implementere demokratiske prinsipper i undervisningen er viktige premisser for å bygge et

godt og trygt læringsmiljø for alle elever på skolen og er i tråden med den overordnede delen av LK20 - demokrati og medborgerskap.

Kommisjonens anbefaling:

Sivilsamfunnets rolle i det forebyggende arbeidet

- Sivilsamfunnet, inkludert organisasjoner, tros- og livssynssamfunn, partene i arbeidslivet og spillsamfunn, involveres i større grad i det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og ekstremisme på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå

Kommentar fra Oslo kommune:

Oslo kommune støtter at sivilsamfunnet i større grad involveres i det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og ekstremisme på alle nivåer. Mange kommunale tjenester har kontakt og dialog med sivilsamfunnet, og det gir gode muligheter for involvering i det forebyggende arbeidet.

Barnevernet har en viktig rolle i dette arbeidet, og kan være et bindeledd i å spre informasjon i samarbeid med politiet. Tidligere ble det gjort et arbeid i Oslo gjennom samarbeidsordning kalt Prokus. Arbeidet krever ressurser i de ulike organisasjonene og tros- og livssynssamfunn, men også i de offentlige tjenestene. Det er behov for bedre dialog og samarbeid for å kunne jobbe forebyggende sammen.

Byrådsavdeling for sosiale tjenester, den 06.06.2024

Julianne Ferskaug

Byrådet tiltrådte innstillingen fra byråden for sosiale tjenester

Byrådet, den 13.06.2024

Eirik Lae Solberg

Vedlegg:

1. Bydel Vestre Aker - Innspill til Oslo kommunes høringssvar- Ekstremismekommisjonens rapport
2. Bydel Grünerløkka - Innspill til Oslo kommunes høringssvar - Ekstremismekommisjonens rapport
3. Bydel Grorud - Svar på innhenting av innspill til Oslo kommunes høringssvar - Ekstremismekommisjonens rapport endelig.pdf
4. Bydel Østensjø - Innspill til Oslo kommunes høringssvar på Ekstremismekommisjonens
5. Bydel Søndre Nordstrand - Innspill til Oslo kommunes høringssvar - Ekstremismekommisjonens rapport
6. Barne- og familieetaten - Innspill til høring - NOU 2024:3 Felles innsats mot ekstremisme
7. Bydel Nordre Aker - Innhenting av innspill til Oslo kommunes høringssvar - Ekstremismekommisjonens rapport
8. Innspill fra Utdanningsetaten - Ekstremismekommisjonens rapport.pdf

Vedlegg:

9. Bydel Ullern - Anmodning om innspill til Oslo kommunes høringssvar - Ekstremismekommisjonens rapport
10. Bydel Stovner - Innspill til Oslo kommunes høringssvar - ekstremismekommisjonens rapport NOU 3-2024
11. Bydel Stovner - saksframlegg. Innspill til Oslo kommunes høringssvar - ekstremismekommisjonens rapport NOU 3-2024 - frist 19.4.2024.pdf
12. Velferdsetaten - Høringsuttalelse Ekstremismekommisjonen 19. april.pdf
13. Sentralt ungdomsråds innspill til Ekstremismekommisjonens rapport NOU 2024: 4 Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet